

Missatge del Papa Francesc per la 51 Jornada Mundial de la Pau

"Migrants i refugiats: homes i dones que busquen la pau" és el lema del missatge del Papa Francesc per la Jornada Mundial de la Pau 2017 que se celebra com cada any l'1 de gener. Afirmar que "si es valora l'aportació dels migrants i els refugiats, la humanitat pot transformar-se cada vegada més en família de tots" i proposa conjugar quatre accions: "acollir, protegir, promoure i integrar".

27/12/2017

1. Un desig de pau

Pau a totes les persones i a totes les nacions de la terra. La pau, que els àngels van anunciar als pastors la nit de Nadal, [1] és una aspiració profunda de totes les persones i de tots els pobles, especialment d'aquells que més pateixen per la seva absència, i als que tinc presents en el meu record i en la meva pregària. D'entre ells voldria recordar els més de 250 milions de migrants en el món, 22 milions i mig dels quals són refugiats. Aquests últims, com va afirmar el meu estimat predecessor Benet XVI, «són homes i dones, infants, joves i gent gran que busquen un lloc on viure en pau». [2] Per a trobar-lo, molts d'ells estan disposats a arriscar les seves vides a través d'un viatge que, en la

majoria dels casos, és llarg i perillós; estan disposats a suportar el cansament i el sofriment, a afrontar les xarxes de filferro i els murs que s'alcen per allunyar-los del seu destí.

Amb esperit de misericòrdia, abraçem tots els qui fugen de la guerra i de la fam, o que es veuen obligats a abandonar la seva terra a causa de la discriminació, la persecució, la pobresa i la degradació ambiental.

Som conscients que no n'hi ha prou amb sentir en el nostre cor el sofriment dels altres. Caldrà treballar molt abans que els nostres germans i germanes puguin començar de nou a viure en pau, en una llar segura. Acollir l'altre exigeix un compromís concret, una cadena d'ajuda i de generositat, una atenció vigilant i comprensiva, la gestió responsable de noves i complexes situacions que, algunes vegades, s'afegeixen als

nombrosos problemes ja existents, així com a uns recursos que sempre són limitats. L'exercici de la virtut de la prudència és necessari perquè els governants sàpiguen acollir, promoure, protegir i integrar, establint mesures pràctiques que, «respectant el recte ordre dels valors, ofereixin al ciutadà la prosperitat material i alhora els béns de l'esperit». [3] Tenen una responsabilitat concreta respecte a les seves comunitats, a les quals han de garantir els drets que els corresponen en justícia i un desenvolupament harmònic, per no ser com el constructor neci que va fer malament els seus càlculs i no va aconseguir acabar la torre que havia començat a construir. [4]

2. Per què hi ha tants refugiats i migrants?

Davant del Gran Jubileu pels 2.000 anys de l'anunci de pau dels àngels a

Betlem, sant Joan Pau II va incloure el número creixent de desplaçats entre les conseqüències d'«una

interminable i atroç sèrie de guerres, conflictes, genocidis, “neteges ètniques”», [5] que havien marcat el segle XX. En el nou segle no s'ha produït encara un canvi profund de sentit: els conflictes armats i altres formes de violència organitzada continuen provocant el desplaçament de la població dins i fora de les fronteres nacionals.

Però les persones també migren per altres raons, abans que res per «l'anhel d'una vida millor, a la qual cosa s'uneix en moltes ocasions el desig de voler deixar enrere la “desesperació” d'un futur impossible de construir». [6] Es posen en camí per reunir-se amb les seves famílies, per trobar millors oportunitats de treball o d'educació: qui no pot gaudir d'aquests drets, no pot viure

en pau. A més, com he subratllat en l'Encíclica Laudato si', «és tràgic l'augment dels migrants fugint de la misèria empitjorada per la degradació ambiental». [7]

La majoria emigra seguint un procediment regulat, mentre que altres es veuen forçats a prendre altres vies, sobretot a causa de la desesperació, quan la seva pàtria no els ofereix seguretat i oportunitats, i tota via legal sembla impossible, bloquejada o massa lenta.

En molts països de destí s'ha difós àmpliament una retòrica que emfatitza els riscos per a la seguretat nacional o el cost de l'acollida dels qui arriben, rebutjant així la dignitat humana que se'ls ha de reconèixer a tots, en tant que són fills i filles de Déu. Els qui fomenten la por vers els migrants, de vegades amb finalitats polítiques, en lloc de construir la pau sembren violència, discriminació

racial i xenofòbia, que són font de gran preocupació per a tots aquells que es prenen seriosament la protecció de cada ésser humà. [8]

Totes les dades de les quals disposa la comunitat internacional indiquen que les migracions globals seguiran marcant el nostre futur. Alguns les consideren una amenaça. Us convido, al contrari, a contemplar-les amb una mirada plena de confiança, com una oportunitat per a construir un futur de pau.

3. Una mirada contemplativa

La saviesa de la fe alimenta aquesta mirada, capaç de reconèixer que tots, «tant emigrants com poblacions locals que els acullen, formen part d'una sola família, i tots tenen el mateix dret a gaudir dels béns de la terra, la destinació de la qual és universal, com ensenya la doctrina social de l'Església. Aquí troben fonament la solidaritat i el

compartir». [9] Aquestes paraules ens remetent a la imatge de la nova Jerusalem. El llibre del profeta Isaïes (cap. 60) i l'Apocalipsi (cap. 21) la descriuen com una ciutat amb les portes sempre obertes, per deixar entrar persones de totes les nacions, que l'admirin i l'omplen de riqueses. La pau és el governant que la guia i la justícia el principi que regeix la convivència entre tots dins d'ella.

Necessitem veure també la ciutat on vivim amb aquesta mirada contemplativa, «això és, una mirada de fe que descobreixi el Déu que habita a les seves llars, als seus carrers, a les seves places [promouent] la solidaritat, la fraternitat, el desig de bé, de veritat, de justícia»; [10] en altres paraules, realitzant la promesa de la pau.

Observant els migrants i els refugiats, aquesta mirada sap descobrir que no arriben amb les

mans buides: porten amb ells la riquesa de la seva valentia, la seva capacitat, les seves energies i les seves aspiracions, i per suposat els tresors de la seva pròpia cultura, enriquint així la vida de les nacions que els acullen. Aquesta mirada sap també descobrir la creativitat, la tenacitat i l'esperit de sacrifici d'incomptables persones, famílies i comunitats que, en tots els racons del món, obren les seves portes i els seus cors als migrants i refugiats, fins i tot quan els recursos no són abundants.

Per últim, aquesta mirada contemplativa sap guiar el discerniment dels responsables del bé públic, a fi d'impulsar les polítiques d'acollida al màxim del que «permeti el veritable bé de la seva comunitat», [11] és a dir, tenint en compte les exigències de tots els membres de l'única família humana i del bé de cada un d'ells.

Els qui es deixen guiar per aquesta mirada seran capaços de reconèixer els rebrots de pau que estan ja brollant i d'afavorir-ne el seu creixement. Transformaran en tallers de pau les nostres ciutats, sovint dividides i polaritzades per conflictes que estan relacionats precisament amb la presència de migrants i refugiats.

4. Quatre pedres angulars per a l'acció

Per tal d'oferir als sol·licitants d'asil, als refugiats, als immigrants i a les víctimes del tràfic d'éssers humans una possibilitat de trobar la pau que busquen, es requereix una estratègia que conjugui quatre accions: acollir, protegir, promoure i integrar. [12]

«Acollir» recorda l'exigència d'ampliar les possibilitats d'entrada legal, no expulsar els desplaçats i els immigrants a llocs on els espera la persecució i la violència, equilibrar

la preocupació per la seguretat nacional amb la protecció dels drets humans fonamentals. L'Escriptura ens recorda: «No us oblideu de practicar l'hospitalitat; gràcies a ella, alguns, sense saber-ho, van acollir àngels». [13]

«Protegir» ens recorda el deure de reconèixer i de garantir la dignitat inviolable dels que fugen d'un perill real a la recerca d'asil i seguretat, evitant la seva explotació. En particular, penso en les dones i en els infants exposats a situacions de risc i d'abusos que arriben a convertir-los en esclaus. Déu no fa discriminació: «El Senyor guarda els forasters, sosté les viudes i els orfes». [14]

«Promoure» té a veure amb donar suport al desenvolupament humà integral dels migrants i refugiats. Entre els molts instruments que poden ajudar a aquesta tasca, desitjo subratllar la importància que té

garantir als infants i als joves l'accés a tots els nivells d'educació: d'aquesta manera, no només podran conrear i treure el màxim profit de les seves capacitats, sinó que també estaran més preparats per sortir a l'encontre de l'altre, cultivant un esperit de diàleg en lloc de clausura i enfrontament. La Bíblia ens ensenya que Déu «estima els immigrants, i els dóna aliment i vestit»; per això ens exhorta: «Estimeu, doncs, els immigrants, ja que també vosaltres vau ser immigrants en el país d'Egipte». [15]

Per últim, «integrar» significa treballar perquè els refugiats i els migrants participin plenament en la vida de la societat que els acull, en una dinàmica d'enriquiment mutu i de col·laboració fecunda, promovent el desenvolupament humà integral de les comunitats locals.

Com escriu sant Pau: «Ara, doncs, ja no sou estrangers o forasters, sinó ciutadans de poble sant i membres de la família de Déu». [16]

5. Una proposta per a dos Pactes internacionals

Desitjo de tot cor que aquest esperit animi el procés que, durant tot l'any 2018, durà a la definició i aprovació per part de les Nacions Unides de dos pactes mundials: un, per una migració segura, ordenada i regulada, i un altre, sobre refugiats. Pel que fa als acords adoptats a nivell mundial, aquests pactes constituïran un marc de referència per a desenvolupar propostes polítiques i posar en pràctica mesures concretes. Per aquest motiu, és important que estiguin inspirats per la compassió, la visió de futur i la valentia, a fi d'aprofitar qualsevol ocasió que permeti avançar en la construcció de la pau: només així el necessari

realisme de la política internacional no es veurà derrotat pel cinisme i la globalització de la indiferència.

El diàleg i la coordinació constitueixen, en efecte, una necessitat i un deure específics de la comunitat internacional. Més enllà de les fronteres nacionals, és possible que països menys rics puguin acollir un major nombre de refugiats, o acollir-los millor, si la cooperació internacional els garanteix la disponibilitat dels fons necessaris.

La Secció per als Migrants i Refugiats del Dicasteri per a la Promoció del Desenvolupament Humà Integral suggereix 20 punts d'acció [17] com a pistes concretes per a l'aplicació d'aquests quatre verbs en les polítiques públiques, a més de l'actitud i l'acció de les comunitats cristianes. Aquestes i altres aportacions pretenen manifestar l'interès de l'Església catòlica al

procés que portarà a l'adopció dels pactes mundials de les Nacions Unides. Aquest interès confirma una sol·licitud pastoral més general, que neix amb l'Església i continua fins als nostres dies a través de les seves múltiples activitats.

6. Per la nostra casa comuna

Les paraules de sant Joan Pau II ens encoratgen: «Si són molts els que comparteixen el “somni” d'un món en pau, i si es valora l'aportació dels migrants i els refugiats, la humanitat pot transformar-se cada vegada més en família de tots, i la nostra terra veritablement en “casa comuna”».

[18] Al llarg de la història, molts han cregut en aquest «somni» i els qui l'han realitzat donen testimoni que no es tracta d'una utopia irrealitzable.

Entre ells, cal esmentar santa Francesca Xaviera Cabrini, el centenari del naixement al cel de la

qual celebrem aquest any 2017. Avui, 13 de novembre, nombroses comunitats eclesials celebren la seva memòria. Aquesta petita gran dona, que va consagrar la seva vida al servei dels migrants, convertint-se més tard en la seva patrona celestial, ens ensenya com hem d'acollir, protegir, promoure i integrar els nostres germans i germanes. Que per la seva intercessió, el Senyor ens concedeixi a tots experimentar que els «fruits de la justícia neixen de la llavor que han sembrat en esperit de pau els qui treballen per la pau». [19]

Vaticà, 13 de novembre de 2017.

Memòria de Santa Francesca Xavier
Cabrini, Patrona dels migrants.

Francesc

.....

[1] Cf. Lc 2,14.

[2] Àngelus, 15 gener 2012.

[3] Joan XXIII, Carta. enc. Pacem in terris, 57.

[4] Cf. Lc 14,28-30.

[5] Joan Pau II, Missatge per a la Jornada Mundial de la Pau 2000, 3.

[6] Benet XVI, Missatge per a la Jornada Mundial del Migrant i del Refugiat 2013.

[7] Laudato si', n. 25.

[8] Cf. Discurs als Participants a la Trobada de Responsables nacionals de la pastorals de migracions organitzada pel Consell de Conferències Episcopals d'Europa (CCEE), 22 setembre 2017.

[9] Benet XVI, Missatge per a la Jornada Mundial del Migrant i del Refugiat 2011.

[10] Exhort. ap. Evangelii gaudium, 71.

[11] Joan XXIII, Carta enc. Pacem in terris, 57.

[12] Cf. Missatge per a la Jornada Mundial del Migrant i del Refugiat 2018, 15 agost 2017.

[13] He 13,2.

[14] Sl 146,9.

[15] Dt 10,18-19.

[16] Ef 2,19.

[17] «20 Punts d'Acció Pastoral» i «20 Punts d'Acció per als Pactes Globals» (2017). Cf. Document ONU A/72/528.

[18] Joan Pau II, Missatge per a la Jornada Mundial del Migrant i del Refugiat 2004, 6.

[19] Jm 3,18.

pdf | document generat
automàticament des de <https://opusdei.org/ca/article/missatge-del-papa-francesc-per-la-51-jornada-mundial-de-la-pau/> (11/03/2026)